

Rövid beszédek gyermekeknek. *)

(Angolból.)

Isten a mi Atyánk,

»Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk!«

Luk. XI. 2. (Máté VI. 9).

Az anya szereti kis gyermekét; kebelén hordozza; testét eledellel, lelkét ismeretekkel táplálja; mikor beteg, örködik fölötte gyöngéd szeretettel; soha sem feledkezik el róla; tanítja, hogyan legyen jó; örvend fejlődése és növekedése felett.

De ki a szülője az anyának!? Ki látja el őt jó dolgokkal? ki gondozza s örködik fölötte? És ha beteg, ki gyógyitgatja őt?

Isten a szülője az anyának; *Ő* a szülője mindenkinek, mert *Ő* teremtett mindeneket. E világon minden férfi és nő az Isten gyermeke; *Ő* jó mindenkihez és szeret mindenkit.

*) E rövid, vallásos irányú beszédek lelkészek és tanítók által a köz- és vasárnapi iskolákban vagy templomban, a szülők által otthonukban, gyermekek előtti felolvasásra vagy előadásra, — sőt a gyermekek által is magán- vagy köz-olvasmány gyanánt szép sikerrel használhatók.

A gyermek megtanul engedelmeskedni az anyjának, megtanulja szeretni őt. Boldog, mikor anyja reá mosolyg s karjaira veszi. Hogyha rosszul érzi magát, vagy hibázott: csak anyjánál talál vigasztalást. Kebelére hajtja fejét és elmondja baját; megvallja hibáját és bocsánatot kér. Ha idegenek közé jut: szomorú lesz s elhagyottnak érzi magát, mert anyja nincsen ott, hogy reá mosolygjon, mikor jól viseli magát, — vagy megvigasztalja, mikor fájdalma van, — vagy szeretve megcsókolja, mikor lefeküdni indul.

Néha, mikor anyja valamit parancsol, a gyermek morogni, békételenkedni szokott, s így gondolkozik magában: majd ha nagyra nővök, azt fogom tehetni, mi nekem leginkább tetszik.

De valjon valóban így van-e ez? Valjon jő-e számunkra valaha oly idő, midőn azt tehetjük, mi leginkább tetszik, és a mi abban a pillanatban nekünk a legkellemesebb?

Nem. A gyermek megtanul engedelmeskedni atyjának s anyjának azért, hogy ezáltal megtanulja, miként engedelmeskedjék — mikor férfivá lett — az Istennek. Isten törvényt adott sziveinkbe, melynek engedelmeskedni tartozunk. De a gyermekeknek meg kell tanulniok figyelni Isten szavára, a mely sziveikben nyilatkozik, s engedelmeskedni e benső törvénynek. Ezért adott Isten nekik atyát, anyát, hogy őket gondozzák, vezessék, s kötelességeikre megtanítsák. Ki gyermek-korában szülőinek engedelmeskedni megtanul, az — ha majd nagyra nőtt — Istennek is önként és készséggel engedelmeskedik.

Egyszer egy anyának két kis gyermeke volt, kiket ő naponként tanítani szokott. Egyik napon, tulságosan el lévén foglalva, nem adott fel nekik leczkét;

hagyta, hogy szün- napjok legyen. Az előző napon a gyermekek restek, roszak voltak, s ez által anyjuknak kedvetlenséget okoztak; — de ime most az a gondolatjok támadt, hogy a nyert szün- napot, játék helyett, munkára használják; két-annyit tanulnak, mint azelőtt szoktak, és így kipótolják, mit elmulasztottak. Így is tettek. — Képzélhetjük, mennyire örvendett most az édes anya, mert jól tudta, hogy a midőn gyermekei neki a kedvére járni igyekeznek, ez által megszokják s megtanulják azt is, hogy az Istennek is kedvére járjanak s akaratját cselekedjék.

A mikor tanítványai arra kérték Jézust, hogy tanítsa őket imádkozni, ő arra a szép imára tanította, a mely így kezdődik: »*Mi Atyánk! ki vagy a mennyben.*« Ép ezért ezt az Úr imájának nevezzük.

Jézus előtt az emberek Istent nem mennyei Atyának, hanem inkább Királynak, Teremtőnek, Birónak, Pásztornak tekintették. De Jézus határozottan tanította, hogy az Isten az ő Atyja és a mi Atyánk.

Miért?

Hogy erre megfelelhesetek, vegyétek csak számba és gondoljátok el, minő viszonyban állotok földi atyáitokkal, miként éreztek irántok, és miben különböznek ők előttetek a többi emberektől.

Először is, -- atyátok jobban szeret titeket, mint más. Ád nektek élelmet, ruházatot s mindent.

Megjelöli, hogy miként és hol éljete, s melyik iskolába járjatok.

Gondoskodik rólatok, akár jók vagytok, akár roszak.

Megbüntet, ha nem engedelmeskedtek; de csak azért, hogy megjavuljatok s boldogok legyetek.

Ha fájdalmatok van, szomorkodik felettetek s abba jár, hogy vigasztaljon és gyógyítson.

Ép ilyenek kell gondolnunk az Istent is.

Az Isten is Atyánk nekünk. Ő is szeret minket, s tán még jobban, mint földi szülőink szerethetnek. Amint a biblia mondja: *»Ha az én atyám és anyám elhagynak is engem, az Úr magához veszen engemet;«* — a mi azt jelenti, hogy földi szülőink esetleg elhagyhatnak minket, de Isten soha sem hagy el.

Mindannyian Istenéi vagyunk. Ő visel gondot mi reánk; Ő ad naponként eledelt és mindent. Ő vezérli sorsunkat és életünket. Ő jutalmaz, ha jók vagyunk, s büntet, hogyha rosszak voltunk, de csak azért, hogy jövőben jobbak legyünk.

Szülőitek gyakran szereznek örömet nektek s ajándékokat adnak, mert szeretnek titeket s ohajtják, hogy boldogok legyetek. Isten is gyakran küld áldást s váratlan örömet az ő kedves gyermekeinek, mert szereti őket, s a gyermeki szivek ezért hálával és szeretettel telnek be iránta. Hogyha fájdalmukban s szomorkodásukban hozzá térnek és elmondják bánatukat: Isten részvétet és szeretetet tanusít irántok, s érezteti velök jóságát, segélyét és vigasztalását, — szóval, bebizonyítja szivökben, hogy Ő nekik szerető és mindig közel-levő mennyei jó Atyjok.

Valamint az édes anya kicsiny gyermekeit estve az ágyba fekteti s a világosságot szemükről elárnyékolja: ép így borítja árnyékba Isten is estvénként a külvilágot, hogy az ő nagy családja békében alhassék. Mi alhatunk; Ő sohasem alszik. Ő mindig őröködik s megőriz gonosztól.

Egyszer majd egy mélyebb álom fog borulni reánk. Isten eljő és lezárja szemeinket; elköltöztet,

hogy egy másik világba ébredjüek. Ha kötelességeinket itt hiven végeztük; ha jók és engedelmesek voltunk: akkor majd a távozáskor azt fogjuk érezni, hogy nem valamely idegen országba, hanem mennyei Atyánknak hajlékába, tehát *haza* megyünk.

Azt hiszem, már ti is éreztétek, mily kedves dolog az, — egy hosszú távollét után ismét haza menni. — S valjon miért?

Mert ott vannak szülőitek és testvéreitek.

Jézus mondá, hogy ő az ő Atyjához és a mi Atyánkhoz megy s ott helyet készít számunkra, — hol tisztábban megismerjük a mennyei Atyát, s hol elköltözött szereteteinkkel ismét összetalálkozunk. Mily boldogító lesz — — egy szebb és nagyobb világban egymást újra megtalálni, és örökké együtt élni!

Atyátok s anyátok szeretett titeket és jó volt hozzátok még mielőtt őket ismertétek volna s nekik köszönetet mondhattatok volna; ők jók hozzátok akkor is, mikor rosszak vagytok s engedetlenkedtek.

Isten is jó azokhoz is, kik nem ismerik őt, s kik hálátlanok iránta. »*Napját feltámasztja mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.*«

Ha valamire szükségetek van: atyátoktól vagy anyátoktól kéritek. Ők gyakran megadják; de néha megtagadják és így szólnak: »Nem, gyermekem, az nem lesz jó neked;« s ti bele kell hogy nyugodjatok, mert ők jobban tudják, mit kell megadni vagy megtagadni.

Az Isten is így tesz velünk. Néha megadja, mit kérünk, néha megtagadja. De azért biznunk kell benne, mert Ő mindig tudja, hogy mi a legjobb számunkra. Sőt néha el is vesz tőlünk valamit, a mit becsülünk, —

mert látja, hogy az akadályoz minket a leczke tanulá-
sában, a melyre tanítani akar.

Meglehet, azt kérdezitek, — hogyha Isten a mi
Atyánk, hogyan van az, hogy nem szeretjük őt jobban?

Ennek egyik oka az lehet, mert még nem tanul-
tátok meg ismerni és szeretni őt. — Sokkal nehezebb
szeretni egy oly Lényt, kit sohase láttunk, mint azokat,
a kiket minden nap látunk. — A másik oka az, hogy
nem mindig teszitek azt, mit Isten szivetekben mond.
De mialatt szülőiteket szeretni s nekik engedelmes-
kedni tanultok, azalatt megtanuljátok az Isten iránti
szeretetet és engedelmességet is. S remélem, a mint
növekedtek, mind jobban megtanuljátok szeretni és
szolgálni őt. Ha mindnyájan oly jók volnánk, a milye-
neknek lennünk kell s a milyenek tán egykor lenni is
fogunk: akkor ép azt éreznők az Isten iránt, mit a
kicsiny gyermek érez édes atyja iránt, mikor ez térdére
veszi s kívánataira szeretettel felel.

Ha így érezünk iránta: akkor Isten végtelenül
szeretni fog, s oly békét küld sziveinkbe, melyet a világ
nem adhat, de el sem vehet.

Isten nevét tartsd szentnek.

»Szenteltessek meg a te neved.«

Máté VI. 9.

mondat, melyet idéztem (vagy felolvastam), mint tudjátok, egy részét teszi az imának, melyre Jézus tanította a tanítványait. Az első dolog tehát, melyet mennyei Atyánktól kérnünk kell, az, hogy az ő neve megszenteltessek, vagyis szentnek tartassék. — De hogyan történik ez?

Először is, Isten nevét *nem* tartják szentnek azok, kik azt esküdözésben, vagy épen káromkodásban használják. Nem egyéb ez, mint Isten nevét *hiába fölvenni*; ez pedig nagy hiba, s a mint tudjuk, a biblia is tiltja. Néha még a gyermekek is megszokják a rossz és istentelen szavak használatát; eltanulják az idősebbektől, s aztán később nagyon nehéz a rossz szokást abbahagyni.

Összegyülünk, főleg vasárnapokon, hogy tanuljunk Istenről, hálát adjunk jóságáért, s kérjük tőle, mire szükségünk van. — Ha a királyhoz mennétek, hogy kérjetek tőle valamit: bizonyára jól meggondolnátok, hogy mit akartok mondani. Nem nevetgelnétek, nem beszélgetnének, s játékszert se vinnétek zsebetekben magatokkal.

Mikor összejövünk, hogy tiszteljük Istent: Nagyobbhoz jövünk, mint bármelyik földi király. Nem szabad tehát felednünk, hogy ki az, kihez beszélünk, s igyekeznünk kell teljes szivből tisztelni és imádni őt; mert Isten a sziveinkbe lát, s tudja, hogy *léleekben és igazságban imádjuk-e* őt, vagy nem.

Jézus egyszer, utazása közben, egy faluban betért egy Mártha nevű asszony házába (Luk. X. 38), kinek egy nőtestvére is volt, Mária. Mártha sürgött-forgott a sokféle házi szolgálatban; mialatt Mária *a Jézus lábaihoz leülvén, hallgatá az ő beszédét*. Meglehet, hogy ekkor látta először Jézust, s félt, hogy többé nem lesz alkalma őt hallani; így hát teljes figyelemmel hallgatta beszédét és tanításait, mert ilyeneket mástól bizonyára nem hallhatott volna. — Mártha ohajtotta volna, hogy Mária is dolgozzék és segítsen neki, — s így szólott Jézus-hoz: *Uram, nem törődöl-e azzal, hogy az én nőtestvérem csak egymagamra hagyja a szolgálást? Ugyan mondd neki, hogy segítsen nékem*. Erre Jézus így válaszolt: *Mártha, Mártha! szorgalmatoskodol és sokat sűrögsz; pedig egy az, a mi szükséges. Mária azonban a jobb részt választotta, mely el nem vétetik tőle*. — Jézus ezzel azt akarta kifejezni, hogy az ő lábainál ülni s beszédeire figyelni jobb, mintsem tiszteletére nagy vendégséget rendezni. Mártha jó asszony volt; de a világi dolgokkal, úgy látszik, nagyon el volt foglalva s így a nemesebb és szentebb élet magvai csak nehezen verhettek gyökeret lelkében; vagy ha meggyökereztek is, de növekedésük közben a tövisek által megfojtattak. — Ebből a tanulság az, hogy ha a mindennapi dolgok és élvezetek lelkünket akkor is elfoglalják, mikor magasabb és szentebb dolgokról kellene gondolkoznunk, — — mi is épen abba a hibába esünk,

mint Mártha. Ily úton-módon pedig nem fogjuk az Isten nevét megszentelni.

Az Ó-Testamentumban (I. Móz. 28.) Jákobról egy szép történetet olvashatunk. Jákob, ugyanis, az atyai házat elhagyva, magánosan vándorolt a pusztán keresztül, és *juta egy helyre, hol meghála, mert a nap már lehanyatlott vala.* Álmában egy lajtorját látott, mely a földről az égig ért s melyen angyalok jártak fel és le. Mikor fölébredett, így szólt: *Bizony itt van e helyen az Ur, — nem egyéb ez, hanem az Istennek háza és a mennyeknek kapuja; —* tehát meggyőződött arról, hogy Isten vele van a távolban is ép úgy, mint a szülői háznál. *És felkelvén reggel, vevé azt a követ, melyet feje alá tett volt; és fölemelé azt oszlop vagyis oltár gyanánt s olajat tölte rá.* Ugyanekkor fogadást tett, hogy ha az Isten vele lesz s vezérli útain: ő szolgálni fogja Istent egész életében. — Jákob tehát az Isten iránti tiszteletét az által fejezte ki, hogy felállította azt a követ oltár gyanánt s olajat öntött rá. — Különböző népek különböző módon tisztelik az Istent. A zsidók egy fényes templomot építettek s abban gazdag áldozatokat áldoztak, hogy megmutassák Isten iránti hálájukat s ragaszkodásukat; legkedvesebb s értékesebb vagyonukból vittek ajándékokat Isten templomába. A papokat nagy tiszteletben tartották; s a templomnak egyik belső része annyira szent volt előttük, hogy oda csak a főpap mehetett be s ő is csak egyszer egy évben. A templom e részét *szentek szentének* nevezték, s azt képzelték, hogy Isten ott inkább jelen van, mint bárhol egyébütt.

A zsidók azt hitték, hogy a jeruzsálemi templom a legjobb s legalkalmasabb hely, a hol Istent tisztelhetik. — De szomszédaik, a sámariabeliek, némileg

különböző módon tisztelték az Istent. Ők a Gerizim hegyen építettek egy templomot, s azt hitték, hogy *az* a legalkalmasabb hely istentiszteletre. E miatt folytonos ellenségeskedésben éltek a zsidókkal s akadályokat gördítettek útjukba, midőn ezek az ünnepre Jeruzsálembe mentek. — De a mikor egy sámariabeli nő Jézust megkérdezte, hogy melyik istentisztelet helyesebb, a zsidóké-e vagy a Sámariabelieké? — — Jézus azt felelte, hogy sem az egyik, sem a másik; mert Istent bárhol imádhathjuk, s a fődolog az, hogy *lélekben és igazságban imádjuk*.

A keresztények, kivált a középkori időkben, gyakran megfélelkeztek Jézus ezen szavairól; mert némely helyeket kiválóan szenteknek tartottak, oda elzarándokoltak, s azt képzelték, hogy Isten ott inkább meghallgatja s teljesíti imájokat.

A templomot gyakran Isten házának nevezzük; mikor bemegyünk, leveszszük a kalapunkat, csendességben vagyunk, s ez által is kifejezni igyekszünk tiszteletünket ama Lény iránt, a kié a ház. Nem azért, mintha Isten ott inkább jelen volna, mint egyébütt; hanem, mert könnyebben emelkedhetünk gondolatainkkal az Istenhez egy templomban, mely kiválóan e célra építettett; — és ha ott gondolataink a földi dolgokon felülemelkednek, s ha hallhatjuk a tanításokat, melyek minket jobbakká és bölcsebbekké tesznek: méltán elmondhatjuk, hogy az a ház reánk nézve valóban az Isten háza.

Némelyek templomaikat virágokkal és képekkel ékesítik. — Ha a virágokat látva, azoknak alkotójára, Istenre gondolunk; ha a képek minket a mi nagy Tanítónkra, a Jézusra emlékeztetnek, vagy ama nagy em-

berekre, kikről a bibliában olvasunk, — — ez esetben az ily ékesítések ellen nem lehet kifogásunk.

Némelyek a Jézus iránti tiszteletüket az által fejezik ki, hogy mikor nevét említik, meghajolnak vagy keresztet vetnek. — Ez egészen fölösleges és értelmetlen eljárás ugyan, mert a Jézus iránti tiszteletünket az által mutatjuk ki helyesen, ha őt követjük, tanításait megtanuljuk s ezek szerint élünk; de azért nem szabad kigunyolnunk azokat, kik az említett külső jeleket, hajlongásokat gyakorolják.

Az egyház belső emberei régen üldözték, kinozták, bebörtönözték, égették s gyilkoltatták azokat, kik nem úgy vélekedtek Istenről s nem úgy imádták az Istent, mint ők. — Ez menthetetlen hiba s óriási tévedés, sőt bűn volt. Az Isten ilyet nem kíván. Őt azok tisztelik és imádják helyesen s igazán, a kik az ő parancsolatait megtartják. Az ő legfőbb parancsolatja pedig — a *szeretet* Isten iránt és embertársaink iránt. A véleményekben s felfogásokban különbözhetünk, de a szeretetben egyeknek kell lennünk, mert Istennek mindanyian gyermekei s így egymásnak testvérei vagyunk.

A gyermekek, kik atyjukat szeretik, abba járnak, hogy kedvére legyenek, szavát megfogadják és teljesítsék. Ép így Isten nevét is akkor tartjuk tiszteletben s úgy szenteljük meg helyesen és méltán, ha parancsait megtartjuk s olyanokká lenni igyekezünk, milyennekké Ő akarja, hogy legyünk. — —

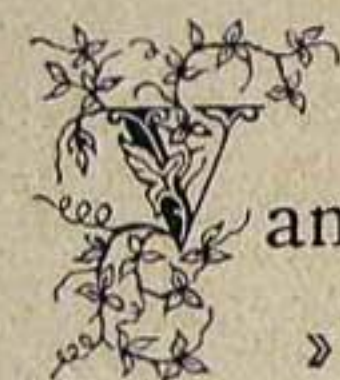
Isten segéljen titeket s támogasson szeretetével a végre, hogy parancsainak engedelmeskedjete s nagy nevét szentnek tartsátok!

A jó sámaritán.

»Ne nézze kiki csak a maga hasznát, hanem a másokét is.«
Filip. II. 4.

annak emberek, kik néha így gondolkoznak: »megélek egyedül magamnak, senkinek kárt nem okozok; nem törődöm embertársaimmal s dolgaikba nem elegyedem.«

De valjon csak ennyi-e a mi kötelességünk? valjon csak ennyit vár-e Isten tőlünk, t. i. hogy embertársainknak kárt ne tegyünk?

Mit mond Pál apostol? — »Ne nézze kiki csak a maga hasznát, hanem a másokét is.«

Ha Pál csak maga-magának élt volna, ha embertársai szükségeire nem gondolt volna: akkor nem kellett volna oly sokat küzdenie és szenvednie. Kényelmesen megélhetett volna otthon sátor-csinálással foglalkozva. De ez esetben aztán hogyan terjedett volna el az evangelium Kis-Azsiában, Görögországban, Rómában? — Pál egy küzdelmekkel s önmegtágadással teljes életet élt, s kész volt tünni és szenvedni, csak-hogy terjeszthesse az evangelium világosságát s ismertethesse ama szép igazságokat, melyek lelkében lakoztak.

E tekintetben ő a nagy Mester példáját követte. Jézus is szétjárt, jót-tévéen s gyógyítván mindenfelé. Mikor azt kérdezték tőle, hogy melyik a legfőbb pa-

rancsolat a törvényben, — ő így felelt: »*Szeressed a te Uradat Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat mint magadat.*« (Luk. X. 27.) És mikor a törvénytudó azt kérdezte: »*De kicsoda az én felebarátom?*« — — Jézus erre a jó sámaritán gyönyörű példázatával válaszolt.

Egyszer egy ember utazott egyedül, egy pusztás vidéken keresztül, Jeruzsálemből Jerichóba. (Luk. X. 30. s köv.) Út közben rablók kezébe esett, kik őt kifosztották, megsebesítették; aztán elmenének s ott hagyák félholtan. — Valószínűnek látszott, hogy ott hal meg, mert kevesen szoktak járni azon az úton. — De im jö valaki. — Ki az? — Egy *pap*; egy amaz emberek közül, kik életüket Isten szolgálatára, a templomi szertartások végzésére szentelték, s kiket a zsidók más embereknél jobbaknak és szentebbeknek tartottak. Azt várnók, hogy segíteni fog az út szélén fekvő, megsebzett emberen. De nem teszi; elkerüli. Azt szinleli, hogy észre se vette, s gyorsan elmegy az út másik szélén. Meglehet, hogy sürgős dolga van, melyért sietni kell, s sietsége közben nem törődik szerencsétlen embertársának sorsával. Megél önmagának s nem elegendik a mások dolgába. — —

És a szegény sebzett ember mind inkább és inkább gyengül, veszíti erejét, és attól fél, ott kell meghalnia.

De im, jó egy másik ember. Ez még nem pap, csak *lévita*; egy azok közül, a kik a templomban a papoknak segédkezni szoktak. — Ez már közelebb megy; rá néz a sebzett emberre. Talán segíteni fog. Nem. Valószínűleg attól tart, hogy a rablók visszatérnek s ő is veszélybe jut. A saját élete pedig kedvesebb, mint ember-társáé. Elrohan, s ott hagyja a szerencsétlen embert félholtan, kétségbe-esetten.

De im, ott jó egy harmadik. Ez már nem pap, nem lévita, sőt még nem is zsidó. Ez egy *sámaritán*, vagyis egy a sámariabeliek közül, kik közt és a zsidók közt századok óta mély gyűlölet és ellenséges érület uralkodott. A zsidók gyűlöltek és megvetették a sámariabelieket, s ezek viszont a zsidókat. — Alig föltehető tehát s talán kivánni se lehet, hogy a közeledő sámaritán koczkára tegye életét egy sebzett zsidóért s megmentse azt. S mégis mi történik? — A sámaritán oda megy, megáll, leszáll szamaráról, s nemcsak beszél hozzá, nemcsak vigasztalja, bátorítja, — hanem saját kezeivel bekötözi a sebeket, olajat s bort tölt azokra; aztán saját szamarára teszi, elviszi a vendégfogadóba s ott gondját viseli. Másnap pedig, a midőn távozik, pénzt ad a fogadósnek e szavakkal: *„viseld gondját neki, és valamit ezen felül reá költesz, én mikor visszatérek, megadom neked.”* —

Mikor Jézus ezt a példázatot előadta, végül e kérdést tette fel: *E három közül melyik volt felebarátja annak, a ki a rablók kezébe esett?* — És a törvénytudó, kihez e kérdés intézve volt, így válaszolt: *az, a ki könyörült rajta.* Mire Jézus ezt felelte: *Eredj el, és te is aképen cselekedjél.*

E példázat által Jézus arra akar tanítani, hogy nemcsak rokonainkkal és barátainkkal tegyünk jót, hanem — nemzet és vallás-különbség nélkül — tegyünk jót mindazokkal, kik szenvednek, nyomorban vannak s kiknek segítségünkre és támogatásunkra szükségök van. Arra tanít, hogy tekintsünk felebarátunknak mindenkit, a ki iránt szánalmat, könyörületet, szivességet tanusítani és gyakorolni alkalmunk nyílik. Igen, mert a kik iránt szánalmat, rokonszenvet érünk, kiken bármily csekély mértékben is segíthetünk: azok

mindannyian a mi felebarátaink, s viszont azoknak mi mindannyian felebarátai vagyunk.

Pál apostol azt mondja: *mig időnk van, tegyünk jót mindenekkel.*

Némelyek azt hiszik, hogy elég az, ha otthon a saját házukban s családjuk iránt elvégzik teendőiket, s ha otthon élettársuk, gyermekeik, vagy testvéreik iránt, jók és szívélyesek. Igaz, hogy mindenkinek *első sorban* a saját otthonában, családjában kell teendőit végeznie s jóságot és szivességet gyakorolnia; mert a ki a családi kötelességeket elhanyagolja, az alig lehet jó és szeretetre méltó ember. De a valódi emberszeretetnek a családi körön is túl kell terjednie s a mások bajával és szükségeivel is kell foglalkoznia. Ezért mondja az apostol: *mig időnk vagyis alkalmunk van, tegyünk jót mindenekkel.* A jó ember mindig és mindenütt talál alkalmat a jóltevésre.

Ha mindnyájan csak magunknak és magunkért élnénk: akkor nem lennének kórházaink, gyógyintézetek, szeretetházaink, menedékházaink, siket-néma intézeteink, árva-házaink; akkor nem lennének tán iskoláink se; akkor nem lettek volna s nem lennének hit-téritők (missionariusok), kik országról-országra utazva, miveletlen s vad népek kört hirdették s hirdetik a Jézus evangéliumát, terjesztik az igazságot, mivelik a szívet és lelket, s ezekben ápolják, fejlesztik a jobb és nemesebb érzelmeket, a jóságot és a szeretetet.

Az ily emberek mind megtanulták a leczkét, melyre Pál apostol az alapigékben tanít, s melyre Jézus a jó Sámáritán gyönyörű példázata által figyelmeztet, — t. i. hogy ne éljünk csupán önmagunknak, sem csupán azoknak, a kik hozzánk rokonságnál fogva legközelebb

állnak, hanem igyekezzünk önmagunkat megtagadni s embertársainknak javát, boldogságát előmozdítani.

Mikor egy ház kigyúl: a tűzoltók rögtön bero-
hannak, hogy megmentsek a benn levő embereket,
habár nem tudhatják, valjón nem vesznek-e el mentés
közben ők magok is. —

Mikor a kis testvér a vízbe esik: a nagyobb utána
rohan, nem törődve saját életének kockáztatásával.
Ez a valódi jóság, a valódi emberszeretet; ez a valódi
önfeláldozás.

A lecke tehát, melyet megtanulnunk, elsajátita-
nunk és gyakorolnunk kell, az, hogy tagadjuk meg
magunkat s éljünk másokért is. Erre a nagy leckére
tanított Jézus, nemcsak beszédeiben, hanem egész
élete és halála által is. Ő jött, hogy fölkeresse és meg-
mentse az elveszni-indultakat. Jött, nem azért, hogy
neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon mások-
nak. Körüljárt jót-tévén, gyógyítván, tanítván, segítvén
és vigasztalván. — A mint az ő példája mutatja, e vi-
lágon alig tehetünk és végezhetünk maradandó jó dol-
got *önfeláldozás nélkül*. Az élet nem azért van adva
nekünk, hogy azt önzőleg élvezzük, hanem hogy a má-
sok javára használjuk. Jézus meghalt az összesért, az
egész emberiségért, példát adva, hogy ne éljünk csu-
pán önmagunknak, hanem vegyük fel az ő igáját, kö-
vessük őt, s tanuljuk meg tőle, hogy miként kell lemon-
dani, önmagunkat megtagadni, s embertársainkért és
Istenért élni, — a mignem elhangzik lelkünkben a
szózat, az isteni nyilatkozat: *jól vagyon, jó és hív szol-
gám; menj be a te Uradnak örömébe.*

Fizess jóval a rosszért.

Pál apostol így szól: »*Roszért rosszal ne fizessetek senkinek.*« Jézus ezt mondja: »*Szeressétek ellenségeiteket; áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak; jót tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnék; és imádkozzatok azokért, a kik titeket háborgatnak és üldöznek*« (Máté V. 44). — De mily nehéz e parancsolatokat megtartani! Mily gyakran hajlandók vagyunk a rosszért rosszal fizetni!

Gyakran előfordul, hogy mikor az egyik fiú ráüt a másikra, vagy valamely barátságtalan dolgot mivel vele szembe, ez a másik hasonlóval fizet vissza, s aztán ily szavakkal mentégeti magát: *ő* tette először nekem, s én csak visszaadtam. Vagy, ha két kis lányka czivódik: az egyik azt hiszi, hogy az *ő* részén van az igazság, ha elmondhatja, hogy a másik kezdte.

De valjon helyes-e rosszat tenni csak azért, mert más már elébb rosszat tett? Valjon helyes-e, hogy *egy* rosszat-tevő vagy bántalmazó helyett *kettő* legyen? — Bizonyára nem.

Réges-régen, még mielőtt Jézus született volna, a zsidók a viszonzás vagyis hasonlóval való visszafizetés törvénye szerint jártak el. E törvény ezt

mondá: »Szemet szemért, fogat fogért, kezet kézért, lábat lábért, égetést égetésért, kéket a kékért« (2. Móz.) XXI. 24—25.)

De Jézus azt tanította, hogy ne fizessünk vissza hasonlót hasonlóval, bántalmat bántalommal, hanem fizessük jóval a rosztat is. Ő azt mondja: *Szeressétek ellenségeiteket; áldjátok azokat a kik titeket átkoznak; jót tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnék; és imádkozzatok azokért, a kik titeket háborgatnak és üldöznek, hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai, mivel Ő az ő napját feltámasztja mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.*

Ez valóban nehéz lecke, de azért igyekeznünk kell azt megtanulni, mert addig nem lehetünk jó keresztények, míg meg nem tanultuk. Keresztényeknek, Krisztus követőinek nevezzük magunkat, s talán ohajtunk is valódi keresztények lenni, Isten gyermekei gyanánt élni, — de ha ezt akarjuk: engedelmeskednünk kell a Jézus parancsainak.

Kétségen kívül kellemetlen és boszantó, ha valaki megbánt, megsért vagy tán épen meglóp, — de mégis mennyivel nagyobb kárt, kellemetlenséget és bántalmat okozunk magunknak, ha a velünk szemben elkövetett bántalom által mi is hasonlóra indittatunk!

Megsértetni, kárt szenvedni, — sokkal könnyebben elviselhető dolog, mint vétkezni. Olykor-olykor alig állhatjuk meg, hogy ne haragudjunk, — de bűn lenne megengednünk, hogy haragunk boszúvá vagy gyűlöletté váljék s a vett bántalomért hasonló vagy tán még nagyobb bántalmazással fizessen. Ha elhatározzuk, hogy rossz szenvedélyeinknek nem engedünk, hogy rosztat nem teszünk, nem vétkezünk: látni fogjuk, hogy a velünk szemben elkövetett bántalom tulajdon-

képen nem oly nagy, milyennek egyelőre láttuk. — Sokkal rosszabb a rosztat *megtenni*, mint *elszenvedni*; és, ha csak szenvedünk, de nem vétkezünk: csakhamar megkönnyebbülünk, nyugodtabbak s boldogabbak leszünk, mert nincs miért önmagunknak szemrehányást tegyünk, nincs miért piruljunk és szégyenkezzünk.

Ha legyőzni igyekezünk önmagunkban a hajlandóságot, mely a rosztól rosszal fizetni kész; ha megpróbáljuk jók és szivélyesek lenni a haragos, ingerlékeny s nehéz természetű embertársunk iránt; ha imádkozunk érte, hogy tanuljon jobbra lenni; s ha — a midőn alkalmunk van — rossz helyett jót teszünk vele: akkor valóban engedelmeskedünk a Krisztus parancsolatainak s méltók leszünk a keresztény névre.

Jézus Krisztus ezt a leczkét nem csak szóval tanította, hanem tényleg is követte s egész életében ezen elvek szerint cselekedett. Ő mindenfelé csak jót tett; de a legnagyobb jót tette azáltal, hogy hallgatóit intette, figyelmeztette és tanította, hogy az Istent, a mennyei Atyát, mind jobban és jobban megismerjék és szeressék, s neki engedelmeskedni igyekezzenek. — És mégis akadtak kemény-szívű, hálátlan emberek, kik a világnak e legjobb és legnagyobb Barátját és Jóltevőjét káthoztatták, halálra ítéltették s keresztre feszítették. De ekkor is, szenvedései között is, kinos haladoklása perczeiben is Jézus csak jó indulattal gondolt ellenségeire, s a helyett hogy viszonzásul rosztat kivánt volna, eként imádkozott: »*Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek.*« Ő tehát valóban szerette még ellenségeit is, és imádkozott azokért, kik őt megvetették és üldözték. — Ha valódi tanítványai akarunk lenni, kövessük az ő példáját mi is.

Most egy történetkét beszélek el egy emberről, ki a Jézus parancsának engedelmeskedve, megtanulta szeretni ellenségét; jót tett azzal, a ki őt gyűlölte és így jóval fizetett vissza a rosszért.

Olaszországban, a miveletlen és barbár idősza-
kok alatt, a boszuállás annyira szokásos volt, hogy a
vérengző kihágások s gyilkolások csaknem napirenden
voltak. Egyszer egy ember, ki egy másik iránt ellensé-
ges indulattal viseltetett, — reá lesett erre a sötétben,
megtámadta, össze-vissza verte s a szeméit kiütötte;
s aztán elmenekült. A megvakított szerencsétlen em-
ber most már, kenyerét meg nem szerezhethvén, kény-
telen volt egy zárdába vétetni fel magát, hol a jó-lelkü
barátok nemcsak segítettek rajta, hanem az igaz ke-
resztény vallás némely leczkéire is megtanították.

Egy néhány év mulva az ő ellensége, ki őt meg-
vakította volt, nehéz beteggé lett, s minthogy abban
az időben csak a zárdákban voltak kórházak vagyis
gyógyító helyiségek, — a beteg ellenségnek gyógyu-
lás végett épen abba a zárdába kellett vitetnie. Tudva,
hogy ellenfele, a kit vakká tett volt, szintén ott van:
nagy félelmeket állott ki, mert azt hitte, hogy az most
viszonzásképen rajta boszut fog állani s tán ép sze-
méitől fogja megfosztani. — De nem így történt. A
vak ember már valódi kereszténynyé lett volt; nem
gondolt boszuállásra, s kegyetlen ellenségét nemhogy
büntetni kívánta volna, hanem inkább arra törekedett,
hogy jóval fizessen vissza a rosszért.

Főnökétől engedélyt kért, hogy ő ápolhassa a bete-
get, s ezt megnyerve, teljesen átadta magát a gyógyítás
nemes munkájának; éjjel-nappal a beteg ágya mellett
ült; ápolta, gondozta ritka türelemmel s szeretettel,
mignem végre a beteg ellenség teljesen felgyógyult.

Képzeltük, hogy minő érzelmek támadhattak a betegben, mikor látta, hogy az, kit ő ellenségnek képzelt, nem ellenség, hanem valódi jó barát, s boszúállás helyett jóval fizet vissza. Képzeltük, mint változott most már benne a gyűlölet szeretetté; mennyire megbánhatta kegyetlen cselekedetét, melyet egykor haragjában elkövetett; s mennyire bámulhatta és szerethette az embert, a ki egy ily nagy bántalmat megbocsátani tudott, sőt ráadásul még jóval is fizetett.

De másfelől maga a vak ember is — — mily boldognak érezhette magát, mikor legyőzte boszúvágyát, s megtanulta szeretni az ellenségét s jót tenni azzal is, a ki őt gyűlölte!! Mennyire másképen érzett volna akkor, ha boszúvágyának engedve, mostmár ő is bántalmazta volna a szerencsétlen beteget; sőt még abban az esetben is, ha gyógyítását elhanyagolta volna, azt gondolván, hogy jobb lesz neki, ha meghal, — ugy sem érdemel egyebet!!

Ez esetben lelkiismerete sohasem lett volna nyugodt; ép oly bűnös lett volna mint a másik, s a keserű megbánás és lelki furdalás nyomorulttá tette volna az egész életét. Mig így, legyőzve a rossz szenvedélyt s bünt nem követve el, ha testileg vakságban szenvedt is, de lelkileg nyugodt és boldog lehetett. — Többé nem volt ellensége, mert ellenségét is jó barátjává tette; jóságával még embertársa gonosz szenvedélyét is legyőzte és meghódította.

Ép így tartozunk mi is megbocsátani a bántalmakért s jóval fizetni a rosszért; mert ekkor a saját jóságunk által valószínűleg legyőzzük másokban is a rosszat s barátainkká változtatjuk még ellenségeinket is.

Légy hű mind halálig.

»Semmit se félj azoktól, a miket szenvedni fogsz; . . . . . légy hű mind halálig, s neked adom az életnek koronáját.«

Jel. II. 10.

hűség egy valóban nemes tulajdonság; annyit jelent, mint önzetlenség és erős kötelesség-érzet. Mikor azt mondjuk valakiről, hogy hű: ez alatt azt értjük, hogy megbízható; hogy megtartja adott szavát, ígéretét minden körülmények között; hogy teljesíti kötelességét, még ha az nehéz és fárasztó is; s hogy megbízatását nem hanyagolja el, nem fut el gyáván előle, hanem végrehajtja még a saját élete kockáztatásával is.

Ha embertársainkban s azok hűségében meg nem bizhatnánk: akkor az élet ügyei jó és biztos úton sohase haladhatnának.

Mindnyájunknak vannak kötelességeink magunk és mások iránt, s ha ezeket végezni nem igyekezünk: akkor lelkiismeretünk feddését, hibáztatását s nyugtalanító zaklatását érezzük.

Egyes kötelességeink vagy teendőink olykor nem nagyon kedvesek, s inkább szeretnénk valami egyebet végezni, ha szabadon választhatnánk. De e tetszés szerinti választásra legtöbbszörre nincsen szabadságunk.

Ha valamivel megbiztak; ha valamely munkát önként magunkra vállaltunk, vagy ha valamely jogosult fölebbvalónk elénkbe szabta azt — — tartozunk e kötelességnek megfelelni még akkor is, ha e miatt tán a saját érdekünket s kívánatainkat kell feláldoznunk.

E szerint a *hűség*, még az élet közönséges és egyszerű kötelességei teljesítése közben is, nagy ön-megtagadást, erős ön-elhatározást kíván; s azok, kik a mindennapi teendőkben állhatatosan haladnak, kik ezekből semmit el nem hanyagolnak, — méltán megérdemlik tiszteletünket és elismerésünket, s e mellett a saját lelkiismeretükben is oly édes és boldogító jutalmat találnak, mely drágább, értékesebb bármely földi jutalomnál.

Néha egy-egy nagy alkalom tárul fel előttünk, mikor a végzendő kötelesség rendkívül terhes és fájdalmas. A hűséget, mit ily alkalommal felmutatunk, *hősiség*-nek nevezhetjük.

Egy néhány évvel ezelőtt egy vasúti gőzmozdonyvezető hősies önfeláldozásának oly ritka szép jelet s bizonyosságát adta, hogy azt elbeszélni és emlékezetbe vésni el nem mulaszthatjuk.

Amerika egyik tartományában egyszer egy hosszú vasúti vonat, melyen 600 utazó volt, rohant célja felé. A mozdonynál működtek, mint rendesen, a vezető és a fűtő. Az ottani viszonyok miatt kőszén helyett fával tüzeltek, s így rendesen egy rakás tűzifa szokott lenni a szerkocsiban.

Egyszer, a mint a fűtő a tüzelő ajtaját kinyitotta, hogy fát tegyen bele, — egy hatalmas szélroham a tüzes lángokat oly nagy erővel csapta ki, hogy a farakás is csakhamar felgyúlt, s a vezetőnek és fűtőnek

szaladniok kellett. A szerkocsin átrohanva, mindketten az első utazókocsiba menekültek.

E menekülésökért őket nem hibáztathatjuk; nem mondhatjuk, hogy gyáván szöktek meg a kötelesség elől. Nem; mert ily körülmények közt ugyan ki nem vesztette volna el lélekjelenlétét? Ki nem igyekezett volna menekülni az égető lángok elől!?

A vonat sebes rohanása következtében a tűz, természetesen, az utazó kocsik felé mind tovább-tovább terjedt; s biztosra lehetett venni, hogy — ha a vonat meg nem állítatik — a tűz egyik kocsiról a másikra harapózik át s fölemésztí mindeniket a benn-levőkkel együtt. De ha a vonat megáll, akkor mind megmenekülhetnek. A mozdony mellett azonban nem volt senki, ki megállíthatta volna.

A mozdony-vezető pár pillanat alatt visszanyerte lélekjelenlétét; érezte, hogy a *felelősség* az övé; hogy az *ő kötelessége* vezetni a mozdonyt s ennél-fogva neki *ott kell* lennie. Azonnal elhatározta, hogy megteszi kötelességét, még ha életébe kerül is.

Egy merész ugrással a lángok közé ugrott, s azokon át pár percz alatt egész a mozdonyig jutva, gyorsan helyére rántotta az ellengőz-adó fogantyut, mely a vonat megállítására szokott szolgálni.

E borzalmas munkát végezve, ez iszonyuan fájdalmas kötelességet teljesítve, mostmár a saját élete megmentésére gondolt. Ily körülmények közt alig tehetve egyebet, a viz-tartóba mászott, remélve, hogy az égés által okozott sebeinek rettenetes kinját lecsillapíthatja.

A vonat csakhamar megállott; az utazók mindannyian sértetlen maradtak, s a lángokat most már könnyen elolthatták.

Amde a hőst, kinek életüket köszönhették, iszonyu állapotban vették ki a viztartóból; ruházata csaknem teljesen le volt égve, arcza eltorzulva s egész teste számtalan égési sebekkel megrakva.

A kórházba vitték gyógyítani; de a legnagyobb és hűségesebb ápolás mellett is életét meg nem menthették; három-négy napi kínos szenvedés után meghalt.

Hű volt mind halálig; s emlékét megőrzik mindazok, a kiket megmentett és azok utódai. Sőt, a kik hőstettét csak hallják vagy olvassák is, azok is őszinte elismeréssel s bámulással gondolnak vissza rá.

Az alap-igénk azt mondja: »*Légy hű mindhalálig s neked adom az életnek koronáját.*« Méltán elhihetjük, hogy ez a hű ember megkapta ezt a jutalmat; s hogy az a néhány percnyi rettentő kín s az a pár napi szenvedés útat nyitott neki e mulandó létből a halhatatlanság jobb s boldogabb hazájába.

És most, kérdem, valjon hihetnők-e, hogy ez a hős ott ama magasabb és boldogabb hazában, melyet mennyországnak nevezünk, — talán megbánta, hogy kötelessége teljesítése végett a tűzbe rohant!? Hihetnők-e, hogy sajnálja, hogy olyan sokat szenvedett s hogy e földi létből oly korán elszakított!? Nem; ezt hinni, akarva sem tudnók. Lelkünk azt sugallja s arról biztosít, hogy ez a hű ember ott ama magasabb létben örvend, hogy kötelességének hiven eleget tett; örvend, hogy lelkiismerete szavának engedelmeskedve a lángokba rohant; örvend, mert méltó jutalmul kapta az életnek koronáját.

Most lássuk, mi lehetett az oka annak, hogy ez a hű ember az önfeláldozásnak ily nemes tényét vitte véghez, daczára, hogy a fájdalmas dolgoktól mindannyian ösztönszerűleg tartozkodni s visszahuzódni

szoktunk. — Ugy kell lenni, hogy éveken át szoktatta magát a kötelességek teljesítéséhez, még ha tán kellemtelenek s nehezek voltak is azok. Bizonyára gyakran volt megbizva vonat-vezetéssel; gyakran állt a mozdony mellett csipős hidegben, tikkasztó melegben, vakító füstben és porban. Bizonyára gyakran lehetett kifáradva, kimerülve, mikor szivesen és könnyen elaludt volna; de szoktatta, erőltette és edzette magát, hogy megtehesse mindig azt, a mit tennie kellett.

Igy fokanként bele gyakorlódott s ugyszólva bele nőtt abba, hogy megbiztatásához hű legyen; hogy a másnemű kísértéseknek ellene álljon; — mignem benne a kötelesség-érzet s a lelkiismeret oly erőssé lett, hogy mikor ez a rettentő megpróbáltatás előállott: ő embere volt ennek is, s még a halál félelme sem ijeszthette vissza, hogy megtegye, mit tennie kötelessége volt.

Valószínű, hogy ily rettentő kötelességgel, ily erős megpróbáltatással az életben mi nem találkozunk; de bizonyos az, hogy Isten küld mindnyájunknak különböző megpróbáltatásokat, nehéz kötelességeket és teendőket, melyek tanusítani fogják, hogy hivek vagyunk-e vagy nem. Hogy az előfordulható nagy és nehéz teendőket hiven és jól végezhessük, — szoktatunk és gyakorolnunk kell magunkat abban, hogy hivek legyünk a kicsiny dolgokban; mert a ki a kicsinyben és kevésben hű, az a sokban és nagyban is hű.

Az élet értéke és becse nem attól függ, hogy mily *sok és hosszú ideig* élünk, hanem attól, hogy *miként* élünk s *mennyi életet* mutatunk fel, *mennyi élet-erőt* fej-tünk ki még egy rövid idejű életben is. Az igazi élet a jó és szép gondolatokban és érzelmekben, az erélyes tevékenységben s a jó és komoly törekvésben nyilatkozik.

Sokkal több valódi életet élnek rövid idő alatt is azok, kik egy-egy szép s nagy tettet végeznek, kik valamely nehéz kötelességet nemesen és kitartó eréllyel végrehajtanak, — mint a kik számos éveket kényelemben, unalomban s tétlenségben töltnek. Az eszem-iszom- és alszom-élet, — az élet, melynek nincsenek magasabb gondolatai, nemesebb céljai és törekvései, — az élet, melyben nincs melegen érző szív s a jóért, szépért és igazért lángoló lélek, — — az ily élet nem sokat ér. — Jobb nemesen meghalni, mint nemtelenül élni.

Tartsátok hát eszetekben és sohase feledjétek az alapigék szavait és ígéretét: »*Semmit se félj azoktól, a miket szenvedni fogsz; légy hű mind halálig, s neked adom az életnek koronáját.*«

Fenyítés.

»Fiam, ne vesd meg az Úr fenyítését, se el ne csüggedj, midőn tőle dorgáltatol. Mert a kit szeret az Úr, megfenyíti; megostoroz pedig minden fiút, kit magához fogad. Ha fenyítést szenvedtek: mint fiakkal bánik veletek az Isten. Mert melyik fiú az, a kit atyja meg ne fenyitene?»

Zsid. XII. 5, 6, 7.

»Bizonyal boldog ember az, a kit az Isten megdorgál; annakokáért a Mindenhatónak büntetését meg ne utáld; mert Ő az, ki betegséggel meglátogat, és Ő az, ki bekötöztet; Ő az, ki megsebesít, és a kinek kezei meggyógyítanak.«

Jób. V. 17—18.

oha sem kellemes ránk nézve, ha megdorgálnak vagy megbüntetnek, mikor rosszat cselekedtünk.

De a biblia azt tanítja, hogy ne utáljuk, ne vesdük meg s ne vegyük kicsibe a fenyítést, bármennyire kellemetlen legyen is az. Ugyanaz az író, ki az elől felolvasott alapigéket írta, tovább így nyilatkozik: »*Bármely fenyítés pedig a maga idejében ugyan nem tetszik örvendetesnek, hanem keservesnek; de később az igazság békességes gyümölcsével fizet azoknak, a kik általa gyakoroltatnak.*« Ez azt bizonyítja, hogy az emberek ezelőtt több száz évvel is úgy éreztek, mint most; hogy a büntetés a maga idejében szomorú és keserves; de a bűnhödők tudták és érezték régen is, most

is, hogy a büntetés jogos, hogy szenvedniök kell az elkövetett rosszért s hogy maga a szenvedés is arra szolgál, hogy az embert megjavítsa s a jóban megerősítse. — Mikor atyátok vagy anyátok megbüntet, gyakran ohajtanátok, hogy bárcsak ne tudták volna meg rossz cselekedeteket; vagy, ha már megtudták, jobb lenne, ha annyiba hagynák s nem büntetnének érte. Néha pedig haragosan és boszusan így gondolkodtok: hiszen ez az egész dolog csak csekélység, szóra se érdemes, — s atyám mégis megbüntet érte. De jertek csak s most ebben a pillanatban, mikor nem büntetnek s nincs miért haragudnotok, — jertek vizsgáljuk meg ezt a kérdést, ezt a tárgyat nyugodtan és lehetőleg részletesen.

Miért büntet atyátok titeket? Azért-e, mert tán *jól esik* neki, ha büntethet, bántalmazhat s keserüségget okozhat? — Bizonyára nem. Nem is gondoljátok, mily kedvetlenül teszi, s mennyire szeretné, hogy ne kelljen büntetnie.

De hát akkor miért nem hallgat, miért nem nézi el, miért nem hagy magatokra?

Azért, mert tanítani és szoktatni akar, hogy tegyétek mindig a jót s tartozkodjatok a rossztól. Hogyha magatokra hagyna, mikor rosszat cselekesztek, — ti valószínűleg nem sokat törődnétek a dologgal s ismét ugyanazt a rosszat tennétek, sőt többet és nagyobbat is. De ha büntet, akkor akaratlanul is két dolgot vesztek eszetekbe, t. i. hogy az a cselekedet rossz, és hogy atyátoknak nincsen tetszésére.

Egyszer a mint az utcán mentem, egy dajka mendegélt előttem egy kis lánynyal s egy kis csecsemővel, ki a gyermek-kocsiban ült. A mint egy halárus bolt előtt elhaladóban voltak, a kis lány hirtelen egy

jó marok apró rákot ragadott fel s kezdte gyorsan a szájába tömni. A dajka nem vette észre, s így én — közel lévén — megfogtam a kis lány kezét, hogy többet ne egyék; megszólítottam a dajkát s elmondám, mi történt; egyuttal a kis lány kezéből kivettem a még fenmaradt rákocskákat. A dajka azonban, a helyett hogy a kis lányhoz feddőleg szólott volna, reám rivalt, hogy hagyjam el a gyermeket, mert nincs semmi közöm hozzá. Én a lánykához fordulva, komolyan szemébe mondtam, hogy mily csúnya és illetlen dolgot cselekedett; de ő rám se figyelt, látva, hogy a dajka csak *engem* szid s nem őt.

Félek, hogy a kis leányka soha sem fogja igazán megtanulni, hogy mi a jó és a rossz. A dajkának így kellett volna szólnia: »Annuska, az nem szabad; illetlen dolog, a mit tesz; a rákok más emberéi; megmondom a mamának, s tudom, hogy szomorkodni fog, ha megtudja, hogy kedves kis lánya ily nagy hibát követett el.« Ez a figyelmeztetés észrevétette volna vele, hogy rosszat tett; s ha anyját és dajkáját szerette, fájlalta volna, hogy nekik szomorúságot okozott, s emellett nem is feledte volna el a komoly intést. — De így, a mint történt, valószínűleg hozzányult azután is a máséhoz önként s kérés nélkül, s a rossz szokás, mely a kellő időben nem javíttatott, mind tovább fejlődhetett és növekedhetett. Ily úton lesz egy-egy fiú vagy leány idővel tolvajjá.

De atyátok azt kívánja, azt akarja, hogy a *jóban* növekedjete, nem pedig a rossz és illetlen szokásokban; azért dorgál, fenyt s büntet minden egyes alkalommal, mert szeret titeket. Neki is fájdalmat okoz a fenytés ép úgy, mint nektek; de szeretete elég erős arra, hogy elviselje a maga fájdalmát is ép úgy, mint

a tiéteket, csakhogy a jóban haladjatok és erősödjete-
tek. Ha a gyermek árván marad, s gondatlan vagy épen
rosz emberek közé kerül, — ezek nem sokat törődnek
szenvedéseivel vagy hibáival, kivéve ha nekik magoknak
okozott kárt vagy bajt; néha elnézik hibáját, máskor
pedig megverik s büntetik, nem azért, mert hibázott s
roszat tett, hanem mert nekik alkalmatlan volt; mindez
csak onnan van, mert nem szeretik igazán az árva gyer-
meket. Így aztán a szegény fiú, kit néha büntetnek, néha
nem, — nem nyerhet tiszta fogalmat a jóról és ros-
zról, s azt képzei, hogy a büntetés egészen az emberek
tetszésétől függ. — A szerető szülők azonban ép azért
büntetik gyermekeiket — ha hibáztak, — mert na-
gyon szeretik őket s azt akarják, hogy jó és derék em-
berek legyenek belőlök.

Az alapigék így szólnak: *»Isten az, ki betegséggel
meglátogat, és Ő az, ki bekötözget; Ő az, ki megsebesít,
és a kinek kezei meggyógyítanak.«* Valjon nem olyan-e
hát Isten, mint egy jó és gondos orvos? — Ha beteg-
ség miatt gyógyítás végett a kórházba visznek, — az
orvos esetleg oly fájdalmat okoz nektek, melyet egy-
ideig alig tudtok elviselni s tán arra is kérnétek őt, hogy
hagyja annyiba s ne kinozzon tovább. De ő türelmet
parancsol; gyöngéden bekötözi a sebeket; a szenvedés
szűnik, s ti mind jobban érezitek magatokat, mignem
végül teljesen felgyógyultok. Valjon nem köszönitek-e
meg az orvosnak mindazt, a mit cselekedett? Valjon
nem köszönitek-e meg még az általa okozott szenve-
dést is, mely gyógyulástokat eszközölte!? Kétségen ki-
vül, ha jól meggondoljátok s átérezitek a dolgot, hálá-
val fogtok adózni a jó orvosnak.

Ép így a büntetéseket is, melyek megjavítanak s
hibáinkból kigyógyítanak, még ha szenvedéssel járnak

is: türelemmel kell hordoznunk sőt hálával fogadnunk.

Hogyha *nem* büntetnek az elkövetett rosszért, — akkor akaratlanul is azt hisszük s érezzük, hogy nincs szerető atyánk és anyánk, s hogy senki se gondol velünk. Mily szomorú érzés lehet ez! Mily fájdalmas és leverő az elhagyatottság érzete!

Néha nagy lelki zavarban és töprenkedésben vagyunk; s úgy érezzük, mintha kétféle titkos hang szólana hozzánk lelkünkben, melyek közül az egyik kétkedik, gyanakodik és kérdéseket tesz; a másik e kétkedést legyőzni igyekszik, s azt súgja, hogy higgyünk és bizzunk az Istenben, mert ő velünk van, ránk figyel s nem hagy el. Ha ez utóbbira figyelünk, — nem sokára tapasztalni fogjuk, hogy ez volt a helyes szózat, s hogy annak követése békét, nyugalmat és boldogságot áraszt szivünkben, lelkünkben.

A fenytéseket tehát hordozzuk békével; fogadjuk úgy, mint szives figyelmeztetést valamely barátunktól, vagy mint gyógyító szert orvosunktól; tekintsük úgy, mint javító eszközt, mely szeretetből származik.

Egyszer egy kis tanuló rosszul viselte magát az osztályban, s a tanító büntetésből félre-állította a tan-szoba egyik szögletébe. A fiú nagyon szégyelte, mert ily dolog addig nem történt vele. Csendesen állott ott, mialatt a többiek nélküle folytatták tanulásukat; arcza nagyon szomorú és csüggeteg volt, de mégsem haragos. Másnap a mint a kis fiú az iskolába érkezett, egyenesen a tanítóhoz ment, egy kis virágcsokrot adott neki. Csak ennyit szólt: ezt önnek hoztam, tanító-bácsi! — A tanító elfogadta s megköszönte. Több szót nem váltottak, de mindketten érezték, hogy a fiú megbánta hibáját s átérezte a büntetés jótékony célját. — Képzelmehetek, mily jól esett s mily szivre-ható

volt a tanítóra nézve, midőn látta e szép cselekedetet, s már e kicsinységből is meggyőződött, hogy a fiúból becsületes, derék ember lesz. De a kis fiú is mostmár sokkal boldogabbnak érezhette magát.

De hát mi történik akkor, ha titkon cselekedtünk rosszat; vagy ha már felnőtünk s szülőink nem vigyáznak ránk, mert már magunk is ismerjük a jót és a rosszat, — — valjon ekkor menekülhetünk-e csakugy könnyü szerrel a büntetés elől?!

Nem, a büntetés ekkor sem marad el.

Ha Isten lelkünkben arra int, hogy egy szivességet tegyünk, de mi nem teszszük meg, — hogyan van az, hogy ezen szivtelenségünk emléke újra meg újra fölelevenül bennünk s nem enged lelki nyugalmat!?

Hogyha láthatlanul valamely gyáva és illetlen dolgot cselekszünk, például egy kis gyermeket haragunkban bántalmazunk, — miért van az, hogy annak sirása még idők mulva is a fülünkbe hangzik s könnyező kis arczát magunk előtt látjuk!?

Vagy, ha restek és önzők voltatok s elnéztétek, hogy szegény anyátok dolgozzék és szorgalmatoskodjék, mikor ti is segíthettetek volna neki, — hogyan van az, hogy e bünötöket nem felejthetitek, s hogy az édes anya fáradt és szomorú tekintete még évek mulva is megjelenik lelki szemeitek előtt!?

Mindez mi lehetne egyéb, mint az Isten büntetése, mely int, hogy többé ne vétkezzünk! Igen, Isten fenyt s dorgál minket, mert ő a mi Atyánk, a ki mindig szeret s javunkat akarja.

»Ne vesd meg hát az Úr fenytését, se el ne csüggedj, midőn tőle dorgáltatol.«

A szivárvány a felhőkön.

Ián hallottátok vagy olvastátok is már azt az érdekes bibliai történetkét, mely szerint Isten egykor gonoszságuk miatt az emberekre megneheztelvén, viz-özönt bocsátott rájuk. Negyven nap és negyven éjjel esett az eső, mignem elborított a viz mindent, elmerített embereket és állatokat, s csak a Noé bárkájában levők maradtak életben. Aztán mikor Noé, a megmentett lényekkel együtt, a bárkából kijött, a biblia szerint Isten így szólt hozzá és az övéihez: »Ime, én szövetséget szerzek tiveletek, gyermekeitekkel s minden élő állatokkal, ... hogy soha többé semmi lény el nem vész viz-özön miatt. Ez pedig a szövetségnek jele: az én ívemet helyeztetem a felhőkben, s ez a köztem és a föld közt kötött szövetségnek jele lesz. Mikor felhőkkel az eget a föld felett befedezem: akkor látható lesz az ív a felhőkben; s én megtekintem azt, hogy megemlékezzem az örök szövetségről, mely kötött Isten között s a földi élő lények között.« »Valameddig a föld lesz: vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nappal és éjszaka meg nem szűnnek.«

A biblia eme szép kis meséjében, ha közelebbről vizsgáljuk, sok tanulságos igazságot találunk.

Először is, egészen igaz az, hogy mikor a felhőkön körívet vagyis szivárványt látunk: tudjuk, hogy nem fog esni negyven nap és negyven éjjel. — A szivárvány onnan van, hogy a nap sugarai az eső-cseppekben megtörnek s így verődnek felénk. Mikor a nap süt s az eső esik: akkor ha a nappal szemben levő esős tájakra vagy felhőzetre tekintünk, szivárványt fogunk látni. Ez főleg a zápor-esők vagy futó-esők alkalmával történik; s így, ha szivárvány van: napfény is van; az esőzés tehát nem tarthat sokáig. — Méltán mondhatjuk tehát, hogy a szivárvány az Isten szövetsége vagyis ígérete arra nézve, hogy az esőzés hamar megszűnik. A szivárványt az »igéret íve« néven is nevezik, részint a bibliai viz-özön elbeszélése miatt; részint azért, mert igéri hogy az eső meg fog szünni.

A másik igazság az, hogy a biblia ezen szavai: »valameddig a föld léssen: vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nappal és éjszaka meg nem szünnék, — megértetik velünk azt a tényt, hogy az *Isten hű*; hogy az ő céljai és gondolatai nem változnak, s hogy a mit tőle biztosan várhatunk, az megleszen.

Ha egy naptárba tekintünk, előre láthatjuk és olvashatjuk, hogy mikor lesz »új-hold,« »első negyed,« »hold-tölte« s »utolsó negyed;« előre olvashatjuk azt is, hogy mikor lesz »nap- és holdfogyatkozás.« Isten a föld és hold járását oly pontos és állandó törvények szerint igazgatja, hogy az emberek előre kiszámíthatják a hold változatainak idejét és helyét, valamint a nap és hold fogyatkozásait vagyis elsötétüléseit is.

De ha egyszer egyik vagy másik változás esetleg nem úgy történnék, a mint számítva volt, — valjon mit mondanánk? Azt-e, hogy Isten megváltoztatta gondolatát és törvényét? Nem, hanem azt mondanók, hogy

a kiszámításban történt valamely hiba; mert tudjuk, hogy az emberek tévedhetnek, de Isten hű. Ép így vagyunk a saját számítástani műveleteinkkel is. Ha látjuk, hogy a próba nem üt ki pontosan: tudjuk, hogy valahol elhibáztuk, s újra kezdjük a számítást; mert meg vagyunk győződve, hogy a számítástan szabályai jók s pontosak, de mi tévedhetünk.

Tudjuk azt is, hogy mikor várhatjuk biztosan a nap és hold fölkelését vagy lenyugvását. Ezek sem nem sietnek, sem nem késnek; pontosabbak, mint óráink; sőt óráinkat is ezek járásához igazítjuk.

Tudjuk azt is, hogy évenként bizton számíthatunk a tavasz, nyár, ősz és tél egymás-utáni megérkezésére. A földműves tudja, mikor kell vetnie és mikor aratnia. A pásztor tudja, mikor hajtsa le a nyáját a havasokról, mikor van a nyírás ideje stb. stb.

De mi történnék akkor, ha Isten nem szabályozta volna s biztos törvényekhez nem kötötte volna a napokat s évszakokat; ha egy éjszaka után két, három vagy több nappal következnék, vagy egy nappal után egy hétig tartó éjszaka; s ha nem tudhatnók, hogy valjon lesz-e nyár vagy tél? — Ez esetben senki sem végezhetné munkáját rendszeresen s nem bizhatnék meg semmiben. Ha egyszer csak a buza-magból káposzta, a virág-magvakból burgonya nőne — — mily zür-zavar állna elő!! Csakis azért végezhetjük dolgainkat bizton, mert tudjuk, hogy minő eredményre várhatunk. S ha valamely dolog nem számításunk és várakozásunk szerint üt ki, nem mondjuk, hogy Isten az oka s hogy Ő megváltoztatta gondolatát, hanem azt mondjuk, hogy mi tévedtünk, bennünk van a hiba, — mert Isten hű és nem csal meg minket. — Ha egy pillanatra elképzeljük, mily zür-zavar állna elő, ha a dolgok

szabálytalanul folynának, — azonnal belátjuk, mennyire szükséges, hogy a természetben törvények legyenek, melyeket megérthetünk és megtanulhatunk, s hogy Isten maga is e törvények szerint igazgassa a világot.

E törvények közül némelyeket már ti is felfogtok s a mint növekedtek, mind többet fogtok belátni és megtanulni. Például, ti is tudjátok, hogy a ház-építésnél a lajtorjáknak és állás-fáknak elég szilárdaknak kell lenniök, hogy az embereket elbirják, különben eltörnek s veszedelmet vagy épen halált okoznak. De ha nem volna e tekintetben olyan törvény, a mely mindig és mindenütt igaz, — ha egy vékony deszka ma megbirna egy embert, de holnap már letörnék alatta, — ha a mész ma összefoglalná a téglákat, de holnap már szétválasztaná, — — akkor ugyan minő biztonság lenne az építkezésnél? s mit tudnánk tenni ily szeszélyes s megbizhatatlan világban? — —

Továbbá, van törvény, mely szerint némely dolgok a megevésre jók, mások roszak. És ha ugy talál-nók, hogy ugyanazon étel, mely ma jól esett, holnap már megmérgez minket, — akkor honnan tudnók, hogy mit kell ennünk s miként kell megélnünk? — Ha piszkos, tisztátalan és rosz levegőjü szobában lakunk: sápadtak és betegek leszünk; de ha így nem volna, akkor némelyek aligha törődnének a lakások tisztán-tartásával.

E törvények állandók, folytonosak, s egyik korról a másikra szállnak; s hogyha *nekik* nem engedelmesskedünk, megbüntetnek minket. — E törvények állandók, a mi azt jelenti, hogy Isten hű; őmaga is megtartja azokat s nem engedi, hogy megváltozzanak. Csakis ez alapon bizhatunk meg az Istenben, a kültermészetben és a dolgok szabályszerű folyásában.

Tehát kötelességünk, hogy legyünk hivek mi is;

engedelmeskedjünk a törvényeknek, s azoknak megfelelően működjünk s járjunk el dolgainkban.

Ha kezeteket a tűzbe teszitek, Isten nem gátolja, hogy meg ne égessen, — hanem engedi, hogy megismerjétek a tűz törvényes tulajdonságát.

Ha valaki, mikor pipára gyújt, vigyázatlanságból gyalúforgács vagy szalma közé dobja az égő gyufát: Isten nem eszközli, hogy az meg ne gyuljon. Meggyul biz az s esetleg oly égés támad, mely pusztit és rombol, a mig eloltatik. A vigyázatlanság vagyis a törvény iránti engedetlenség megboszulja magát, megbünteti a hibázót s büntetését megérezik esetleg mások is.

Van egy nagyon komoly intése Jézusnak, mely így hangzik: *legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes.* Ez az intés rendkívül nagy feladatot tűz elénkbe; s tán kérdezitek is: hogyan lehetne ez? — Isten végtelenül nagyobb, bölcsebb, hatalmasabb mint mi, — hogyan lehetnénk hát oly tökéletesek, mint Ő? —

De ámbár oly nagyok, oly bölcsek, szeretetteljesek és hatalmasok, mint az Isten, nem lehetünk, — mégis lehetséges, hogy oly tökéletesek legyünk kicsinyben, mint Ő nagyban. Egy piczike viz-csepp ép oly tökéletes, ép oly tiszta és kerekded s ép ugy visszاسugározza az eget és fákat s azok szinezetét, — mint egy nagy viz-csepp. Egy kis virág a maga nemében ép oly tökéletes, mint egy nagy tölgyfa. Ép így lehetünk tökéletesek mi is, működésünk kicsiny terén, ha hiven járunk el a teendőinkben.

A szivárvány is figyelmeztethet, hogy legyünk tökéletesek, mint az Isten. Elmondja az igazságot, hogy a mig föld léssen; vetés és aratás, hideg és meleg, tél és nyár meg nem szünnék; figyelmeztet Isten hűségére, ki a külső változatok daczára is fenntartja a

törvényt és rendet; int, hogy legyünk hivek a kicsiny dolgokban, miként Isten hú a mindenségben.

Bizonyára vannak közöttetek fiúk és leányok, kik igyekeznek tökéletesek lenni. Így pld. vannak, kik csendesen ülnek, maguk elé néznek s nem tekintnek ide-oda, még akkor sem, ha szomszédaik zavarják; vannak, kik élénken figyelnek, jó kedvvel s szorgalommal tanulnak, még ha mások restségre csábítanak is; vannak, kik utálják a csalást leczkéikben vagy játékaikban; kiknek munkája jó, becsületes és hú munka; kik előállanak és nyíltan megmondják, hogyha valamit hibáztak s nem fogják másokra; kik megvetik a hazugságot, s kik védelmezik kisebb és gyengébb testvéreiket és barátaikat. Mindeniketek tudja, hogy e dolgokat így cselekedni a legszebb és leghelyesebb magaviselet. S a ki ezeket teljesíteni igyekszik: az tanulja a nagy leczkét, hogy legyen tökéletes, mint az Isten tökéletes. Nagy feladat, az igaz, de azért törekednünk kell e nagy cél felé; és habár a fennemlitett dolgok csekélységek, ne feledjük, — hogy maga az egész élet is ily csekélységek összetételéből áll. A számjegyek, melyeket leirtok — 1, 2, 3 stb. — magukban véve kicsiny dolgok, de hogyha mind többet-többet adtok össze: nagy összeg lesz belőlök anyira, hogy végét sem érhetnétek. Ép így lehet az egyes kis jó tetteket is gyarapítani s újabbakat adni a már meglevőkhöz.

A gyermekek, kik napról-napra hiven és pontosan végzik a teendőiket, s kik, miként a jó katonák, megállnak helyükön, — becsületes és jellemes embereké lesznek, mindenki hisz nekik, mindenki megbízik bennök. —

Egy iskolában egyszer a tanítók a gyermekek távozása után a könyvek rendezésével s a visszahozottak

elhelyezésével foglalkoztak. Egyikök csakhamar egy sáros és össze-vissza rongált könyvre akadt. Utána nézett a lajstromban, hogy kinek volt kiadva a könyv utoljára olvasás végett, — s a Szekeres Samu nevét olvasá. »Az nem lehet,« — mondá a másik tanító. »Teljes lehetetlen.« — mondá a harmadik, »Szekeres Samu ilyet nem tehetett, s ha véletlenül mégis megtörtént volna, ő őszintén megvallotta volna.« Mindnyájan megnyugodtak tehát, hogy valaki más, a ki előzőleg vitte el a könyvet, szakgatta és sározta össze azt; mert Szekeres Samut pontos, tiszta, rendes, őszinte és becsületes fiúnak ismerték. — Ime, így szerzi meg magának az ember a tiszta és szép jellemet. Nem jó az magától, magunk kell hogy megszerezzük, felépítsük; de ezt csak rendre és fokenként tehetjük, s csak úgy ha hivek lenni igyekszünk még a legcsekélyebb dolgokban is. Ki a csekélységekben hű, az majd a nagyobbakban is könnyen hű fog lenni.

Végül, ne feledjük a kör-ivet, a szivárványt a felhőkön, mint jelképét annak, hogy »vetés és aratás, nappal és éjszaka, nyár és tél meg nem szünnek,« mert Isten hű; s az ő hűségében bizva, igyekezzünk napról-napra tökéletesíteni magunkat, mint a mi mennyei Atyánk tökéletes.

Karácson.

»Ime hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lészen; mert született néktek ma Idvezítő, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.«

Luk. II. 10—11.

Az esztendőnek ezen időszakában egymásnak boldog ünnepet, vidám Karácson-t kívánunk. Az iskolában szünnapok vannak. Az emberek jönnek-mennek, hogy az ünneplést minél szebbé és boldogítóbbá tehessek. Majd beköszönt a Karácson napja; örömmel kelünk fel; ünnepi ruhánkba öltözünk; a harangok nemsokára megszólalnak, s a templomba megyünk, hogy ott Istenünkhez imádkozzunk, énekeljünk s jóságáért hálát adjunk. — Ez ünnepen a gyermekek ajándékokat kapnak; a családok s családtagok összegyűlnek, s ártatlanul mulatnak és örvendeznek.

De hát miért van az, hogy a Karácson az öröm ünnepe, az örvendezés ideje? Azért, mert ez az Úr Jézus Krisztusnak a születési ünnepe; vagyis ez az a nap (mert születése idejét biztosan nem tudjuk), melyet a keresztények általában a Jézus születése emlékeztére szentelnek.

De mért ünnepeljük születését ily örömmel?

Azért, mert ő a mi Szabadítónk, és Vezérünk.

Születése történetét a bibliában két helyen is (Máté I. Luk. II. rész) olvashatjuk. Nem tudjuk, hogy épen úgy történt-e, a mint írva van; hogy valjon az angyalok valóban megjelentek-e a pásztoroknak s énekelték-e azt a szép éneket. De tudjuk azt, hogy Isten azért küldötte Jézust, hogy ő a mi Szabadítónk és Vezérünk legyen; hogy hirdessen békét e földön és jóakaratot az emberek között.

Ha tengeren volnánk egy sajkában táj-iránytű nélkül s nem tudnók, hogy merre tartsunk; ha csak képzelnők, hogy látjuk a szárazt vagy a kikötőt, de nem lennénk bizonyosok benne s félnénk, hogy esetleg rossz irányba megyünk és eltévedünk: — — mily örvendeztető lenne, ha egyszer csak valaki az árbocz tetejéről azt mondaná, hogy ő tisztán és biztosan látja a partot! Rögtön arra igyekeznénk, merre ő mondaná, s a kikötő előttünk csakhamar láthatóvá lenne. — Némi leg így vagyunk a Jézussal is. Ő nagyobb volt mint mi, magasabban állott, közelebb volt az Istenhez, s láthatta az ismeretlen földet és az abba vezető utat, mely mások előtt rejtve volt. Ezért bizzuk magunkat az ő vezetésére, mert ő utat mutat ama jobb hazába, melybe az ő segélyével mi is mind inkább-inkább belátunk. Ezért nevezzük őt Vezetőnknek és Útmutatónkknak.

Megmutatta miként járjunk Isten tetszésére; tanított sok igazságot Isten felől, t. i. hogy Ő mindnyájunknak szerető jó Atyja, ki megbocsát még bűnös gyermekeinek is, ha bűneiket megbánják s ismét hozzá térnek. Ez egy egészen új és lelkesítő gondolat volt azok előtt, kik addig Istent egy hatalmas uralkodónak vagy törvény-adónak tartották. E tanításai folytán mondjuk Jézusról, hogy ő az Út, az Igazság és az Élet.

Jézus sokkal többet, szebbet s jobbat tanított Istenről, mint bárki más ő előtte. Ép ezért úgy tűnt fel, mint ki hirtelen fényes világosságot árasztott a lelkek felett, melyek addig úgy-szólva sötétben éltek. Ezért nevezzük őt a világ Világosságának.

Üdvezítőnek vagy Szabadítónak is nevezzük őt, mert célja volt megszabadítani minket bűneinktől. — Bűneiktől az emberek úgy szabadulnak meg, ha elhagyják azokat és megjavulnak. Jézus megmutatta, miként tehetjük ezt; példát adott, miként lehetünk jók, hűségesek, igazak és szentek. Ő annyira szerette az embereket, hogy életét is feláldozta érettök, csak hogy jobbakká legyenek s Istenhez közeledjenek.

Életének történetét az Új-Testamentumban az evangéliumokban olvashatjuk. Evangélium annyit tesz, mint „jó hír“ vagy „öröm-izenet.“ A Jézus születése és élete valóban jó híreket, örvendetes izeneteket hozott a világnak az Isten jóságáról, kegyelméről és szeretetéről. S ép ezért megyünk Karácsonkor a templomba, hogy hálát adjunk Istennek a Jézus születéseért.

De *miként* kell ünnepelnünk a Karácsonnt?

Némelyek nagyon helytelenül ünnepelik. Többet esznek, isznak, lakmároznak és mulatnak, mint illő volna. Vesztegetik a pénzüket, rontják az egészségüket. Aztán otthon feleségeik és gyermekeik szenvednek miattok; mert az ember rossz cselekedetei által nem csak önmagának okoz kárt s fájdalmat, hanem másoknak is. — Így ünnepelni meg születés-napját annak, a ki tiszta s tökéletes jóságot mutatott fel előttünk — — valóban helytelen, és méltatlan dolog! —

Egy fontos és lényeges szabály az ünneplésnél az, hogy mialatt az élet javait örömmel élvezzük: ez élvezetben ne legyünk önzők, ne feledkezzünk meg a

szegényekről és szerencsétlenekről. Osszuk meg velök kenyerünket és örömünket; mert Jézus tanítása az, hogy ne éljünk csupán önmagunkért, hanem embertársainkért és az Istenért is. Ha így ünnepelünk, akkor örömünk teljesebb és tisztább leend.

A Karácson megünneplésének leghelyesebb módja az, ha megpróbáljuk hasonlókká lenni a Krisztushoz; ha igyekszünk oly szivesek, gyöngédek, jó-indulatuak és szeretettel-teljesekek lenni, mint ő; ha embertársaink boldogítását munkáljuk; mert mindnyájan tehetünk valamit arra nézve, hogy a körülöttünk levők lehetőleg boldogok legyenek. — Szülőitek boldogabbak, ha ti jó, engedelmes és kedves gyermekek vagytok, mint ha restek, czivakodók és engedetlenek vagytok. S ha vannak kisebb testvéreitek, — mily nagy örömet okoztok nekik, ha őket szeretitek és védelmezitek!

Vannak emberek, kikre nézve ez a Karácson nem vidám és örvendetes Karácson. Vannak családok, melyekben az apá, vagy az anya, vagy valamely kedves testvér, ki egy évvel ezelőtt még a családtagokkal volt, — többé már nincs velök, és nem is lesz köztük többé ebben a világban, . . . elköltözött, meghalt.

De ezért az ily szomorodott szivűek is részt vehetnek a hálában, melylyel ez ünnepen Istenhez járunk. Jézus azért is jött, hogy a szomorodottakat vigasztalja. Ő egy jobb hazáról beszél, hová elment ő is, hogy helyet készítsen azoknak, a kik őt szeretik; egy jobb hazáról, melyben többé nem lesz szenvedés és bánat, mert Isten letörli a bánatosok könyeit s boldogsággal jutalmazza mindazokat, a kik itt hiven küzdöttek, békén türtek és bizva haltak meg.

